

workshop doktorandů/doktorandek
Brno 13. 9. 2013

Český Springfield: velká firma na malém městě

Robert Osman, Ondřej Šerý
Geografický ústav, PŘF, Masarykova univerzita

úvod

- ekonomická orientace regionálně rozvojových výzkumů
- působení velké firmy na malém městě, resp. ovlivňování sociálního klimatu obce
- výzkumná otázka „Jakých významů nabývá společnost EDP pro obyvatele Komořan a Rousínova?“

firma jako regionální aktér

- nadnárodní společnosti jako klíčoví hráči v ekonomice (jejich vliv na pracovní sílu)
- vliv firmy na region (město) a PZI
  - Škoda Auto (Pavlínek, Janák 2007)
  - Bosch Diesel (Kunc 2006; Novák 2007)
  - AVX Corporation (Uhlíř 1998)
- koncept embeddedness – vazby mezi lidmi, firmami a místy
- Blažek a Uhlíř (2011) – pohled z pozice firmy (jak zvýšit konkurenceschopnost z pozice firmy či regionu)

metodika

- výzkumný a didaktický cíl
  - Postup:
    - 1) analýza místního tisku
    - 2) tři pilotní semistrukturované rozhovory + prohlídka zájmového území
    - 3) proškolení studentů + čtvrtý pilotní semistrukturovaný rozhovor
    - 4) jeden rozhovor = jeden student + přepis
    - 5) kódování a tematická analýza v programu Atlas.ti
  - celkem získáno 30 rozhovorů
-

předvýzkum: analýza tisku a pilotní rozhovory

- EDP založena 1996, výrobně montážní závod zaměřený na produkci výherních hracích přístrojů a zábavní techniky
- 3. největší průmyslový zaměstnavatel v JmK (1 200 osob)
- obce Rousínov (5 500 obyvatel) a Komořany (700 obyvatel)
- v minulosti UP Rousínov (výroba nábytku, 1 400 osob) a Rostroj (strojírenství, 550 osob)

předvýzkum: analýza tisku a pilotní rozhovory

- vybudování parkoviště a dvou kruhových objezdů
- umístění soch Svobody
- příspěvky společnosti EDP do rozpočtu obou obcí:
  - výstavba Domu chráněného bydlení,
  - rekonstrukce židovské čtvrti,
  - výstavba autobusového terminálu,
  - dostavba sportovní haly,
  - oprava fary, zdi kolem kostela, chodníky s osvětlením.
- biokoridor kolem říčky Rakovce
- úroveň pracovních podmínek
- vztah mezi firmou a zastupiteli obou obcí

semistrukturované rozhovory

- asymetrie velké firmy a malého města
- asymetrie převisu nabídky pracovních míst a "nedostatku" pracovní síly
- asymetrie jednosměrného finančního toku (asymetrie daru)
- asymetrie veřejného a soukromého zájmu

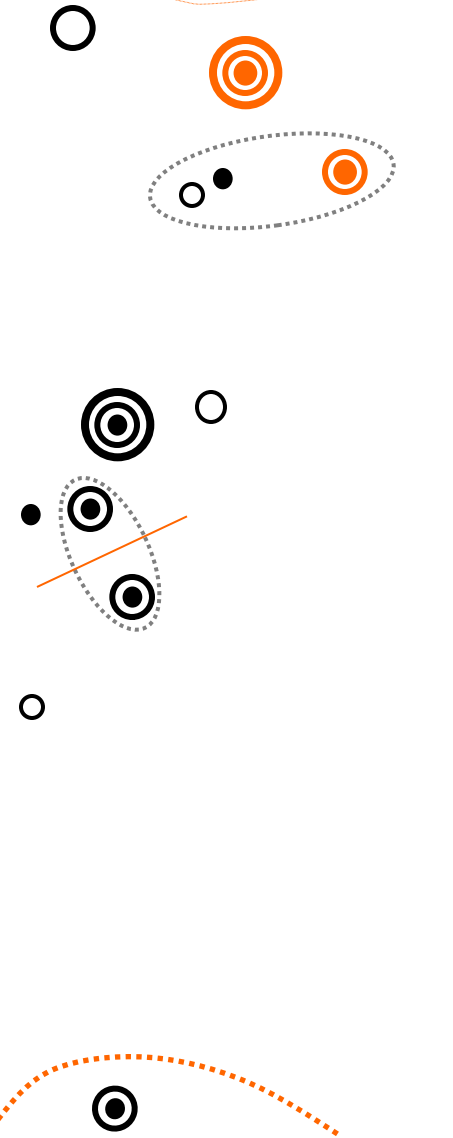

velká firma versus malé město

- *„dává lidem práci“*
- *„pracuje v EDP, no jako každé“*
- *„všechny cesty vedou do EDP“*
- *„ono je to poměrně těžký znepřátelit si takovýho zaměstnavatele“*
- *„žíví celé rodiny, když zaměstnává 1 500 lidí, tak to znamená blaho minimálně pro 3 000 obyvatel“*

velká firma versus malé město

„No, tím, že skončilo UP, tak v podstatě skončil největší zaměstnavatel, který měl zase zhruba tak těch 2 000 zaměstnanců původně, ono už ke konci to bylo pod tisícovku a stejně to bylo pořád dost vysoký číslo a ti lidi tam zpravidla pracovali celý život. To znamená, nebyli zvyklí si hledat práci jinde. Takže EDP v tomhle směru mělo velkou výhodu, protože vědělo, že ty lidi tam zase přijdou. Takže v podstatě dost velká část zaměstnanců dneska jsou ti bývalí nábytkáři.“

The image features several abstract graphic elements scattered across the page. In the top left, there is a large, irregular shape outlined with a dotted orange line, containing several smaller circles, some with black centers and some with orange centers. To its right, a smaller shape with a dotted grey outline contains two white circles. In the top right corner, a small, horizontally-oriented shape with a dotted orange outline contains three white circles. Below these, there are several individual circles: a white one, a black one, a white one with a black center, a white one with an orange center, and a white one with a black center. In the middle left, a grey dotted oval contains two white circles and one orange circle with a black center. Below that, a black circle with a white center is next to a white circle. Further down, a black circle with a white center is next to a white circle, and a black circle with a white center is next to a white circle with a black center. At the bottom left, a white circle with a black center is next to a white circle. At the bottom right, a white circle with a black center is next to a white circle. In the bottom right corner, there are two black dots.

asymetrie daru

- uvolněné prostředky jako "dary,,
- EDP jako štědrý, altruistických donor
- tvrdé infrastrukturní projekty (autobusové nádraží, sportovní hala, kruhové objezdy)
- "dar" jako nástroj prosazování vlastních zájmů
- kódy jako "korupce", "nátlak", "výhrůžky", "pomsta", "revanšování" či "vstřícnost"

asymetrie daru

„Já nevím, jak na ruku. Ale jakoby jsem slyšel, že jim dal podmínku, že když si postaví na kruhovém objezdu sochu Svobody, protože von to má nějak ve firemním logu, tak když to dá, když mu to povolí, tak že doplatí jakoby tu halu. A co vím, tak dal patnáct milionů.“

odmítnutí po daru

„Ono to není přímo tak, že by někdo řekl: "My zaplatíme tohleto a vy uděláte tohleto." Ale spíš, potom máš jako větší vyděračskej potenciál, což se ostatně ukázalo i teď při tom kácení, kdy ten tlak byl asi na to město hodně silnej. A to, že tomu nepodlehlo, v podstatě způsobili víceméně asi jenom občani, jo, jinak by to, jinak by to prostě dopadlo jinak.“

veřejný versus soukromý

starosta

ředitel

- "schopný", "slušný", "politicky zdatný", "kompromisu schopný"
- s panem Slezáčkem to nemá jednoduché, je těžké s ním vyjít
- starosta by byl dokonce radši, kdyby tady EDP nebylo
- ty peníze za to nestojí, ale nezbývá než to tak brát a snažit se z toho vytěžit maximum

- "nikdy jsem ho osobně neviděl"
- "jedna paní povídala"
- "jmenuje se Alois, ale to je tak všechno,,
- "hodně lidí zná spíš jeho auto, tuším, že jezdí v černém BMW s tónovanými skly"
- "prý je pěkně vyžranej"
- "ted' tam staví podzemní garáže a tam má veterány"
- "snad se tam má dělat i přistávací plocha pro vrtulník"

A decorative graphic on the left side of the slide consists of several abstract shapes. At the top left, there is a large, irregular shape with a solid orange border and a dotted orange border, containing several smaller circles, some with black centers and some with orange centers. Below this are several other circles and dotted shapes, some with orange borders and some with black centers. At the bottom left, there is a curved dotted orange line and a circle with a black center. On the right side, there is a small dotted orange shape with three circles inside.

veřejný versus soukromý

„No, o tom právě ... to si myslím, že má docela ... tady ty jeho povahový rysy ... vliv i na to vnímání té společnosti veřejností, protože právě, co říkala máma z vlastní zkušenosti, tak pan Slezáček, když má zrovna den a vtrhne tam a špatně se vyspí, tak je schopný třeba 10 lidí z fleku vyhodit. A jako lidi nabere vždycky, že ... V dnešní době, kdy spousta lidí hledá práci, takže to je právě ten problém i třeba, že to EDP je vnímáno ... ehm ... negativně i díky těm jeho výbuchům a náladám.“

The slide features an abstract graphic design on the left side, consisting of various circles and dotted lines in orange and black. Some circles are solid, while others are hollow or have concentric rings. Dotted lines form irregular shapes and arcs around the circles. The overall aesthetic is minimalist and modern.

kultura strachu I.

„... nevím úplně čím to je, ale možná je to právě tím, že, že jakoby ty lidi nechcOU být spojování s nějakým svým názorem. Protože to zase je něco, co sem jen zaslechla, ale že jakoby si nemůžeš úplně stěžovat asi zřejmě. Protože ... zase není to něco jakoby potvrzenýho, ale už zřejmě pár lidi vyhodili, protože si na tu firmu stěžovali. Ale říkám, nevím, nevím prostě, jestli je to pravda a i prostě ty lidi zřejmě prostě sou rádi, že ty peníze mají, že mají tu práci a radši nic neříkají.“

kultura strachu II.

„Ať si lidi uvědomí to, že jednak je to firma, která dává lidem práci a jednak je to firma, která nemálo podporuje i ostatní regiony, ostatní vesnice, že lidi sice na jednu stranu haní - i samotný obyvatelé v Komořanech, tak prostě se jim to nezdá, ale ať si uvědomí, kde dneska posílají děti do školy, kam je posílají do školky, jaký maj kulturní zařízení, jaký mají chodníky, jaký mají další věci, které díky EDP tam právě postavený jsou.“

kultura strachu III.

„A já kdybych měl říct, jak si ho představuju, tak já EDP mám hodně spojeno třeba s ... já vždycky jsem si představoval celý ten podnik jako třeba továrnu pana Burnse z populárního seriálu Simpsonovi (smích). A právě ... že právě taky v tom seriálu ten podnik zaměstnává každého, celý Springfield, tak stejně tak právě tady EDP zaměstnává celý Rousínov a právě v jedné epizodě to bylo tak, že Homer Simpson šel žádat vlastně o ... On napřed odešel z té továrny pana Burnse a pak tam šel žádat zase o práci a oni měli jeden vchod pro lidi, kteří tam jdou žádat prvně o práci a pak tam měli takový menší vchod pro ty, kteří se tam vrací do té firmy, aby se museli plazit po kolenou. A já právě tady vždycky takhle mám zafixované to EDP a právě možná i tady podle toho si představuju pana Slezáčka trošku jako pana Burnse.“

děkujeme za pozornost

Robert Osman

[osman@mail.muni.cz]

Ondřej Šerý

[ondrej.sery@mail.muni.cz]